

Sven Benson †

22/1 1919–9/5 2011

Professor Sven Benson blev 92 år. Han tog filosofie licentiatexamen i nordiska språk i Lund 1945 och disputerade för doktorsgrad 1951, var docent i ämnet i Lund 1952–56 och professor i Göteborg 1974–83. Åren 1947–53 var han amanuens vid Landsmålsarkivet i Lund (från 1970 Dialekt- och ortnamnsarkivet) och arkivchef där 1957–74. Som arkivchef var han redaktör för serierna *Skrifter utgivna av Landsmålsarkivet i Lund* och *Skånes ortnamn*, därtill medförfattare till del 18 om namnen i Södra Åsbo härad. Åren 1963–74 var han också redaktör för *Sydsvenska ortnamnssällskapets årskrift* och 1968–74 redaktionssekreterare samt 1978–87 huvudredaktör för *Arkiv för nordisk filologi*, där han bl.a. medverkade i den årliga litteraturkrönikan. Som professor i Göteborg var han redaktör för skriftserierna *Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning* och *Nordistica Gothoburgensia* och höll bl.a. gästföreläsningar vid Universitetet i Oslo.

Sven Benson var främst dialektforskare. I doktorsavhandlingen *Studier över adjektivsuffixet -ot i svenskan* 1951 undersöker han konkurrensen mellan de ur riksspråket och dialekterna försvinnande suffixen *-ot* och *-ug* och det segrande *-ig*. *Blekingiska dialektstudier 1–2* 1956 och 1981 är ett metodiskt-teoretiskt förarbete till en *Blekingisk ordbok* över landskapets dialekter, förberedd genom en alfabetisk samling av alla uppteckningar från landskapet. Ett drygt 100-sidigt maskinskrivet provhäfte med inledning och partiet *a-bonde* framställdes, men andra dialektgeografiska forskningsinsatser prioriterades, främst *Südschwedischer sprachatlas 1–4* 1965–70, som täcker Lundaarkivets verksamhetsområde, Blekinge, Halland, Skåne, Småland och Öland. Uppsatsen *Fonetisk och fonematisk kartläggning* 1958 illustrerar problemen vid dialektgeografisk kartering. *Ord och bild. Ett fältarbetsprojekt vid DAL* 1974 beskriver fotodokumentation som komplement till fonograminspelning och dialektuppteckning.

Bidrag till namnforskningen är artiklarna *Tillkomsten av serien Skånes ortnamn* 1958, *Ignaberga och Igelösa* 1959, *Ortnamnselementet magle* 1960, *Quidinge socken – ett identifikationsproblem* och *Namnet Harpsund* 1962, *Sockennamnen i Harjagers härad* 1966, *Sydsvenska namnvårds-*

problem 1971, *Namngivning och namntypologi* 1972, *Databehandling av ortnamn* 1974, *Psykologiska och sociologiska aspekter på tillkomsten av ortnamn* 1976, *De språkliga grunderna för ortnamns stavning* 1978 och *Problemkomplexen inom förnamnsforskningen* 1982. Ord- och textundersökningar är *Fsv. fakotter* 1949, *Tre textställen i Fornsvensk läsebok* 1955 och *Vidstreck* 1966. *Om genuskategorier och genuskriterier i svenskan* 1957 analyserar nusvenskans genusbegrepp. Lagspråksstudier är t.ex. *Språket i förslaget till regeringsform* 1963, *Uttryck för brott och straff. En studie i nuisländskt lagspråk* 1967, *En studie i brottsbalkens språk* 1968 och *Danskt lagspråk 1561. Studier i Frederik II:s sjörätt* 1994.

Sven Benson utgav en andra, bearbetad upplaga av Erik Noreen, *Fornsvensk läsebok* 1954, nytryckt 1957 och 1962, en fotoreproduktion av Johan Ernst Rietz, *Svenskt dialektlexikon 1862–67* med Bensons efterskrift 1962 och rapporten *Dialektologkonferens* 1978 i Göteborg. Han var bl.a. hedersledamot av Kungliga Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur (invald 1977) och ledamot av Vetenskapssocieteten i Lund (fr.o.m. 1954). I Sydsvenska ortnamnssällskapet i Lund var han skattmästare 1957–74 och i Göteborg sekreterare i Nordiska namndatakommittén 1974–75.

Göran Hallberg

Gösta Holm †

8/7 1916–12/3 2011

Professor Gösta Holm blev 94 år. Han var realstudenten som tänkte bli civilingenjör men sadlade om för att studera nordiska språk. Med en trebetygsuppsats om dialekten i Lövånger som avstamp tog han 1944 filosofie licentiatexamen i nordiska språk i Uppsala, var redaktör vid Svenska Akademiens ordboksredaktion i Lund åren 1945–54, disputerade 1952 på avhandlingen *Om s-passivum i svenskan* och blev därmed filosofie doktor och docent i Lund. Åren 1954–61 var han docent i Uppsala och 1961–81 professor i nordiska språk i Lund. Han blev 1940 reservofficer och 1951 kapten i reserven, åkte 21 vasalopp och blev ett legendariskt spänstfenomen med sin rullskidåkning och löpning ännu långt efter pensioneringen. Vi som tenterade för honom gjorde det ibland under förflyttning ute i naturen eller på någon av hans oförglömliga exkursioner, inrikes eller till Färöarna och Island, den bilburna forskningsexpeditionen bland alla fr.a. norska orter med namn på *-anger* ej att förglömma.

Det projektet resulterande i den 810-sidiga utgåvan *De nordiska angernamnen* 1991. Det omfattande norska materialet har givetvis inte minst varit av intresse för Norge. Ett uttryck för detta är att Norges allmännitenskapelige forskningsråd var medfinansierare vid utgivningen och att boken också utgavs i Det Norske Videnskaps-Akademis skriftserie.

Förutom alla ordboksartiklar, redaktörs- och utgivningsarbeten och artiklar i dagspressen uppgår de under åren 1939–2004 tryckta skrifterna till drygt 275, huvudsakligen fördelade på dialektgeografi, textfilologi och textutgivning, etymologi och lexikografi, grammatik, språk- och stilhistoria, syntax och talspråksforskning, namnforskning och runologi.

Gösta Holm var den drivande kraften bakom Samfundet Sverige-Island i Lund och Malmö och utgivningen av tidskriften *Gardar*. Tillammans med Aðalsteinn Davíðsson utgav han 1982 *Svensk-isländsk ordbok*, som trycktes i flera upplagor. Välförtjänt blev han hedersdoktor vid Islands universitet. Han var ledamot av Vetenskaps societeten i Lund (fr.o.m. 1963), av Kungliga Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur (invald 1970) och av Det Norske Videnskaps-Akademi (invald 1988).

Göran Hallberg

